

27.06x34.11	1/2	6	עמוד	המחנה החדש	22/06/2017	59030518-1
כנס הרצליה - 84260						

האיום המרכזי

בנאומו בכנס הרצליה הבהיר הרמטכ"ל אייזנקוט כי האיום המרכזי על מדינת ישראל הוא התעצמות חיזבאלה סמוך לגבולה הצפוני • אייזנקוט: "חיזבאלה פרוס ב-200 כפרים ועיירות. יש שם עשרות אלפי רקטות" • הקושי הכלכלי של חיזבאלה • התחממות מדרום: "חמאס וקהיר הגיעו להסכמות על חימום היחסים שיביאו לחזרתו לזירה העזתית של מוחמד דחלאן, אויבו המושבע של עבאס, ולניתוק חמאס מאיראן ומקטאר", טוען הפרשן צבי בראל

ישראל לוין

בו מזה עשורים, צוטט אדם ז'ובין, שהיה שר האוצר האמריקאי בפועל עד לפני כחודשיים. ויש לו נימוקים נוספים. לדבריו, ארגון חיזבאלה פעיל בחזיתות רבות מידי, בעוד שהכנסותיו מצטמצמות בגלל סנקציות אמריקאיות. מקור התמיכה העיקרי של חיזבאלה, מלבד איראן, הם אנשי עסקים שיעים בלבנון. אבל כיום הם חוששים מעונש אמריקאי אם יעזו לשתף פעולה עם ארגון הטרור.

זאת ועוד: במהלך הקיץ שעבר, זמן קצר לאחר שמימשל אובמה הודיע על סנקציות חדשות נגד תומכי חיזבאלה, הוציא ריאד סלאמה, יו"ר הבנק המרכזי של לבנון, את צו מס 137, החוסם את חשבונותיהם של ארגונים ויחידים הקשורים לחיזבאלה. התוצאה המיידית היא שהשיעים כבר אינם תורמים.

על מצבו של חיזבאלה ניתן ללמוד גם מזה שכאשר מוחמד עאשור, הבעלים השיעי של בנק פניציה בלבנון, נפטר לפני חודשים אחדים, ביקשה משפחתו מחיזבאלה שלא לשלוח משלחת להלוויה שלו - כי לדעתה זה היה רע לעסקים.

חמאס שוב על המפה

אחת הנפגעות הישירות מהמשבר הערבי במפרץ היה ארגון החמאס שמצא עצמו נדחק לפינה באופן מופגן על ידי סעודיה, מצרים ומדינות האיזור. לפני כשבועיים נדהמו בארגון הטרור מהצהרתו חסרת התקדים של שר החוץ הסעודי עאדל אל-ג'זבייר בפריז לפיה על קטאר להפסיק לתמוך בתנועות כמו חמאס והאחים המוסלמים. האמירה של אל-ג'זבייר שהציב את חמאס והאחים המוסלמים באותה נשימה גרמה לחמאס להוציא הודעת נגד.

אולם כעת נדמה שמצב רוחו של ארגון הטרור

של מנהיג הטרור - אין מקום לדאגה. על פי הדיווח, למזכ"ל חיזבאלה חסן נסראלה יש הון פרטי של יותר מ-250 מיליון דולר. מכאן הוא שואב את כוחו בצמרת הארגון ומפעיל את מנגנון ההרתעה העומד לרשותו.

כיצד הדרדר מצבו הכלכלי של חיזבאלה? המצב הכלכלי הרעוע נובע, בין היתר, כתוצאה מהשערוריות שפקדו את ארגון הטרור לאחרונה. באחת השערוריות בכיר הארגון א-דין אבו חמדן מעל בכספים אשר יועדו למשפחות של חללי הארגון והכניס אותם לכיסו. במקביל נתפס רואה החשבון של ארגון הטרור, מוחמד פאדללה, והושב במאסר לאחר שזייף את ספרי החשבונות וכפי הנראה אף גנב מקופת הארגון לא פחות משני מיליון דולר. כמו כן בנו של נסראלה, מוחמד עלי, הואשם שעשה שימוש בכסף של חיזבאלה כדי לממן את בית הקפה שפתח בביירות.

"ארגון הטרור במצב הכלכלי הכי גרוע שהוא היה

של ארגוני הטרור. החלטות מתקבלות בהתאם למצב הכיס. כשיש כסף בחשבון הבנק מבוצעים פיגועי טרור, מתוכננים הפיגועים הבאים, נרכש ציוד ענף המיועד לטרור. חיבלת בכיס - מנעת פיגועי טרור. זו אינה סמנטיקה מתמטית. הקשר הבלתי אמצעי הזה בין תזרימי הכסף לפעולות איבה ברחבי העולם עומד לנגד עיניהם של מערכות המודיעין של מעצמות העולם יום יום שעה שאחר שעה.

את אחד המשברים הכלכליים הגדולים בתולדותיו חווה בחודשים האחרונים ארגון החיזבאלה. בעיתון הגרמני 'זוולט' דווח לפני כחודשיים כי ארגון הטרור השיעי נתון במצב כלכלי קשה מאוד ונמצא למעשה קרוב מאוד לפשיטת רגל. על פי הדיווח, בשל המשבר התחדדו מאבקי הכוחות בצמרת ארגון הטרור ומנהיגי חיזבאלה, חסן נסראלה מפעיל חוליות חיסול כדי להיפטר ממתנגדיו. אם תהיתם באשר לחשבונו האישי

ריטינה ניצחה בקרב אך הפסידה במלחמה, והיא נותרה מפוצלת מתמיד - זו המסקנה הרווחת בבריטניה ביום שאחרי הבחירות בממלכה שבה ניצחה מנהיגת השמרנים ניצחון דחוק ומנעה ממפלגתה להקים קואליציה מבלי להזדקק למפלגות נוספות.

הרמטכ"ל רא"ל גדי איזנקוט לא ממהר לזרות אימה בציבור הישראלי. אולם הוא שלם לחלוטין עם הערכתו בנוגע לאיומים הביטחוניים המוטלים על מפתנה של מדינת ישראל. בנאומו השבוע בכנס הרצליה הוא פרש את תמונת מצב ביטחון ישראל, על פי הבנתו, בהבהירו, כי האיום המרכזי כיום על ביטחון מדינת ישראל הוא התעצמות חיזבאלה סמוך לגבולה הצפוני של המדינה.

"ארגון חיזבאלה בנה יכולות, הוא מיפר ברגל גסה את החלטה 1701, ואם מסתכלים על דרום לבנון אנחנו רואים את הארגון הזה פרוס ב-200 כפרים ועיירות. יש שם עשרות אלפי רקטות", אמר איזנקוט.

"יש לנו אינטרס ברור, למנוע העברת נשק מתקדם על ידי ארגון חיזבאלה. כמו שהתפרסם, היו פעולות למנוע העברת נשק מתקדם כדי לפגוע בישראל, כך היה בשנים האחרונות וכך יהיה בעתיד".

האם זה אומר שחיזבאלה צפוי לפתוח במתקפה על אורחי ישראל בגבול הצפון (ח"ו)? לא ממש. למרות הצלחתו להתחמש ולהוות איום אסטרטגי על מדינת ישראל, מצבו הכלכלי של הארגון הרצחני קשה מתמיד. מה שאומר שהוא לא צפוי למהר לזמן על עצמו תגובה ישראלית שתחריף בהרבה את מצבו הכלכלי הרעוע.

אחד מצינורות האנרגיה המרכזיים של ארגוני הטרור, אם לא המרכזי שבהם, הוא צינור הכסף. נתיבי הזהב מעניקים אורך נשימה לארגונים הרצחניים, לא אחת מעמידים אותם מחדש על הרגליים, מבססים היחזות במעוזיהם ברחבי העולם.

המודד הכלכלי מקרין על כל מהלכיהם הפוליטיים

"בבית שלישי ישנו חלק מבניין הכוח של הארגון". לוחמי חיזבאללה

26.65x16.88	2/2	7	עמוד	המחנה החדש	22/06/2017	59030520-4
כנס הרצליה - 84260						

המקומי מתחיל שוב להתרומם. על פי דיווחים מצריים, בפגישה שקיימה בימים האחרונים משלחת בכירי חמאס עם ראש המודיעין המצרי הגיעו הצדדים לסדרת הסכמות, שהחשובה בהן היא מינויו המוסכם של מוחמד דחלאן, איש פתח, לנהל את הוועדה המנהלת של ענייני עזה ברצועה, שבה ישתתפו גם אנשי חמאס. "הסכמות אלה נועדו לפוגג את המתח בין מצרים לחמאס, להביא לפתיחתו של מעבר רפיח, להגדלת כמות החשמל שמצרים תמכור לרצועה, ובסופו של דבר להביא לניתוקה של עזה מהגדה", טוען הפרשן צבי בראל במאמרו ב'הארץ' ולהלן נביא חלקים מתוכו.

"איש מבכירי הממשל המצרי לא אישר שאכן הושגו ההסכמות הללו. דוברי חמאס עצמם סיפקו תגובות מעורפלות ולפיהן היו פגישות בין בכירים מחמאס, בהם ראש הלשכה המדינית החדש בעזה יחיא סנוואר וראש כוחות הביטחון של משרד הפנים של חמאס תאופיק אבו נעים, עם ראשי המודיעין המצרי, וגם 'אפשר לצפות לשיפור משמעותי במערכת היחסים עם מצרים ושל מצבם של תושבי רצועת עזה'. על הסכמים או הסכמות בינתיים לא נאמרה אף מילה".

מי שפרסם לראשונה בפירוט רב את דבר ההסכמות שלכאורה הושגו בין קהיר לחמאס הוא ד"ר פאיי אבו שמאלה, עיתונאי וחוקר פלסטיני עזתי, שדיווח כי על פי ההסכמות תקום וועדה לניהול ענייני עזה עם תקציב התחלתי של 50 מיליון דולר, שבראשה יעמוד מוחמד דחלאן, לדבריו, תיקי הביטחון והפנים יישארו בידי חמאס, ואילו דחלאן יקבל את האחריות למדיניות החוץ, לגיוס כספים ולניהול נושא המעברים בין עזה למצרים ובינה לבין ישראל. הוא גם יהיה אחראי לניהול המגעים עם ישראל בשאלות שנוגעות למעברים ול"נושאים אחרים".

על פי הדיווחים ממצרים, הוועדה תיהנה מתקציב חודשי של כ-20 מיליון דולר לחודש, שיבואו מגביית מיסים שגובה כיום הרשות הפלסטינית מרצועת עזה, והכסף ישמש לתשלום משכורותיהם של הפקידים, ובכך יושלם גם הנתק בין מימשל עזה לרשות

הפלסטינית. "צעד זה יאפשר למצרים לפתוח את מעבר רפיח, שכן הוא ינהל בצד הפלסטיני על ידי אנשי פתח שתומכים בדחלאן, ומצרים תפתח את המעבר באופן קבוע", מסביר בראל.

פרשנים פלסטינים שנדרשו להסכמות הללו סבורים כי יישומן ישרת לא רק את חמאס, ששרוי תחת לחץ מצרי, ערבי ובינלאומי בהיותו מוגדר ארגון טרור, אלא גם את ישראל, שתוכל להסתייע בדחלאן, שהיה שותף לתהליך השלום ותומך בו, ואפילו את עבאס, שיוכל סוף סוף להיפטר מעולה של עזה. השבוע, עם שובה של משלחת חמאס ממצרים, דווח על כך שחמאס תגבר את כוחותיו לאורך הגבול בין עזה למצרים כדי להפגין את שיתוף הפעולה שלו עם הדרישות המצריות, שעיקרן בלימת הטרור בסיני ומניעת מעבר טרוריסטים מסיני לרצועה ובחזרה.

"אולם בין שההסכמות הללו אמיתיות ובין שהן לא יותר מבלון ניסוי במקרה הטוב או הזיית קיץ במקרה הגרוע, עצם הביקור במצרים והפגישות הארוכות עם בכירים במימשל המצרי, מעיד על הדילמות שבפניהן עומדות מצרים וחמאס. זאת מכיוון שהמגעים הללו מתקיימים לא רק כאשר משבר החשמל ברצועה מגיע לשיאו, אלא גם על רקע הסנקציות והסגר שהטילו סעודיה, מדינות המפרץ, מצרים, ירדן, תימן ולוב על קטאר, והצהרותיו של הנשיא האמריקאי דונלד טראמפ בריאד בחודש שעבר, שהגדיר שוב את חמאס, חיזבאללה והאחים המוסלמים ארגוני טרור. מטרתן של מצרים וסעודיה היא גם לנתק את חמאס והרצועה מחסותה של קטאר, ובכך לשלוף מציפורניה את האחיזה על חלק מן הבעיה הפלסטינית, ביחוד את החלק העזתי שמעניין כל כך את מצרים".

לחיקה של איראן

דא עקא, ניתוק כזה עלול להניב תוצאה אחרת, בלתי רצויה, שעלולה לגרום לארגון חמאס לשוב אל

החיק האיראני.

איראן, שמצטיינת בקריאת מפת ההתרחשויות באיזור, מיהרה בחודש שעבר לברך את איסמעיל הנביה ואת יחיא סנוואר לרגל בחירתם לתפקידיהם הבכירים החדשים בחמאס. קאסם סולימאני, מפקד כוחות "קודס" של משמרות המהפכה, ג'וואד דריף, שר החוץ האיראני ויו"ר הפרלמנט עלי לאריג'אני היו בין המברכים, אבל מעניין שמכתביהם פורסמו על ידי חמאס רק אחרי ביקורו של טראמפ באיזור, כרמז לכך שבפני חמאס עדיין קיימת אפשרות נוספת אם ינותק הארגון מן החיק הערבי. מצרים הזדרזה אמנם להזהיר את חמאס מפני הכוונה לשוב לאיראן, אבל בה בעת גם החלה להכין את המפגש עם המשלחת מעזה ואת המפגש עם מוחמד דחלאן, שמתגורר באבו דאבי.

לא רק קטאר גורמת כאב ראש למצרים, מחמוד עבאס מצליח גם הוא לתקוע קיסמים בעיני המימשל המצרי. בעוד מדינות ערביות מצטרפות לחרם על קטאר או לפחות מביעות בו תמיכה, לא נשמעה אף אמירה ברורה מפיו של אבו מאזן. בתחילת השבוע דיווחו מקורביו שהוא מוכן לשמש מתווך במשבר בין קטאר למדינות המפרץ, והוא אף הציע את שירותיו לירדן ודבר על כך עם נשיא מצרים א-סיסי; אבל רק למחרת אמר ראש המודיעין הפלסטיני, מאג'ד פרג', דברים נחרצים בעת ביקור בשכם, והצהיר: "אנחנו יחד עם המדינות הערביות ונגד המזימות של איראן באיזור", מבלי לציין את שמה של קטאר.

"את שתיתקו של עבאס הסבירו יריביו בכך שלבניו של הנשיא הפלסטיני יש עסקים רבים בקטאר, וכי הוא עצמו נושא דרכון קטארי וקשריו האישיים עם משפחת האמיר תמים הדוקים מאוד ולא מהיום", מסביר בראל.

מעבר לכך, לעבאס יש גם חשבון לא סגור עם מצרים, שרק הולך ומתארך ככל שמצרים ממשיכה להיות חשודה בעיניו כמי שמנסה לקדם את מוחמד דחלאן על חשבוננו. "מצרים רואה בדחלאן אירוש של עבאס והיא טרחה להבהיר את תמיכתה בו כשבחודש מארס היא סירבה להתיי את כניסתו למצרים של

ג'בריל רג'וב, יריבו המר שבא להשתתף בכנס על מדיניות חברתית וטרור שהתקיים בשארם א-שייח. מכאן, שאם הדיווחים על ההסכמות בין חמאס לדחלאן נכונים ולו בחלקם, עבאס עלול למצוא את עצמו לא רק מול דחלאן בעזה, אלא גם מול מצרים.

"מחלוקות פנימיות בין חמאס לפתח ובין אבו מאזן ליריביו הפוליטיים בפתח שירתו עד כה היטב את ישראל, ששערוותיה סומרות בכל פעם שעולה האפשרות לפייס בין חמאס לפתח. גם עכשיו, כשהמשבר במפרץ מלחך ברעבתנות את חופי עזה ומחולל גלים סוערים במרחב הפלסטיני, ישראל סבורה שהיא יכולה להיות מרוצה. אלא שתיאום ושיתוף הפעולה ההדוק בין ישראל למצרים בתחום המלחמה בטרור אינם יכולים להחליף את האינטרס המצרי להעניש את קטאר, להעמיד את אבו מאזן במקומו, ולחזק את מעמדה כבעלת הבית על הענין הפלסטיני.

מצרים, לא מיותר לציין, אחראית לא פחות מישראל על הסגר שמוטל על הרצועה, והיא גם "תורמת" את חלקה במשבר החשמל, כאשר אינה מגבירה את כמויות החשמל שהיא מעבירה לרצועה. אבל להבדיל מישראל, שרואה את עזה רק דרך כוונת הירי בחמאס, ונכונותה לפתור את משבר החשמל אינה נובעת מתפיסה פילנתרופית כלפי האזרחים אלא מחשש להתפרצות אלימה בעזה, למצרים יש שיקולים אחרים, מצריים וערביים. שאיפתה לנטרל את מעורבותן של קטאר וטורקיה ברצועה ובה בעת להרחיק את חמאס מאיראן, תאלץ אותה לתת משהו בתמורה, גם אם אותו "משהו" יבוא על חשבון ישראל, כמו פתיחת מעבר רפיח, מהלך שימוטט את יעילות הסגר הישראלי.

"ישראל, שחולמת בהקיץ על ברית המדינות הסוניות שיאמצו אותה אל ליבן, נוכחת עכשיו לראות שגם משבר מרוחק בין מדינות סוניות לבין אחותן הסונית קטאר אינו משהו שנוגע 'רק לערבים'. יכול משבר זה לרסק חלק מחישוביה האסטרטגיים של ישראל, שכן בקצהו מונחת רצועת עזה, שהפכה להיות כלי משחק בין ערבי".